

Tưởng nhớ ông Đỗ Văn Anh: Một Quản Thủ Thư Viện Tận Tụy Với Nghề

G.S. Lâm Vĩnh Thế, M.L.S.
Cựu Chủ tịch Hội Thư Viện Việt Nam
Cựu Trưởng Ban Thư Viện Học Đại Học Vạn Hạnh
Librarian Emeritus
Đại Học Saskatchewan
CANADA

Tôi được quen biết Ông Đỗ Văn Anh từ năm 1970 khi, do một tình cờ của số mạng, hoàn toàn không có tính toán trước gì cả, tôi từ một giáo sư trung học trở thành quản thủ thư viện (QTTV).^[1] Sau khi dự một khóa huấn luyện sơ cấp về thư viện của Cơ Quan Phát Triển Thư Viện (Library Development Authority –LDA— một đơn vị của Cơ Quan Phát Triển Quốc Tế của Hoa Kỳ, United States Agency for International Development –USAID), tôi đã gia nhập Hội Thư Viện Việt Nam (HTVVN) và được biết Ông Anh lúc đó đã là một hội viên kỳ cựu của Hội. Bài viết này cố gắng ghi lại những gì mà bây giờ, ở tuổi 82 này, tôi còn nhớ được về vị QTTV niên trưởng đáng kính mến này.

Quản Thủ Thư Viện của Viện Khảo Cổ

Khi tôi được biết ông Anh vào năm 1970 thì ông đang làm việc tại Viện Khảo Cổ của Việt Nam Cộng Hòa (VNCH). Viện là một cơ quan thuộc Bộ Giáo Dục:

“được thành lập bởi Nghị định Tổng Thống số 19-GD ngày 18.1.1956 để theo đuổi các mục tiêu tương tự như Trường Viễn Đông Bác Cổ Pháp, nhưng trọng tâm khảo cứu là Việt Nam. Thư viện là 1 trong 5 Phòng của Viện, được thành lập để sưu tầm tài liệu cho nhân viên Viện làm việc.”^[2]

Tuy không thật sự biết rõ, tôi vẫn nghĩ và tin rằng ông Anh lúc đó chính là vị Chủ sự đứng đầu, chịu trách nhiệm điều hành Phòng Thư Viện, nghĩa là QTTV của Viện Khảo Cổ. Tuy không phải là một QTTV chuyên nghiệp theo đúng nghĩa như tại Bắc Mỹ (Hoa Kỳ và Canada) với bằng Master of Library Science (M.L.S.) do một Trường Thư Viện Học (School of Library Science hay Department of Library Science) của một Viện Đại Học (University) cấp phát, ông Anh vẫn rất xứng đáng được đánh giá là một QTTV rất giỏi, nhiều kinh nghiệm, và được tất cả các đồng nghiệp (kể cả tác giả bài viết này) kính nể và yêu mến do tài năng và đức độ của ông. Chính ông Anh là tác giả của bài báo, đã đăng trong ***Thư Viện Tập San*** số 10 (1970), trình bày sơ lược lịch sử, sưu tập, và hoạt động của Viện Khảo Cổ mà tôi vừa trích dẫn bên trên.

Trong HTVVN, mặc dù không có giữ một chức vụ gì trong Ban Chấp Hành cả, ông Anh đã có rất nhiều đóng góp chuyên môn rất quan trọng cho ngành. Ông tình nguyện đứng ra lo điều hành cơ quan ngôn luận chính thức của Hội là **Thư Viện Tập San**. Ông đã viết khá nhiều bài vở cho tập san, và cũng chính ông đã chịu khó bỏ thì giờ làm Bảng Mục Lục Phân Tích cho tất cả các số báo đã xuất bản của tập san, đã đăng trong **Thư Viện Tập San**, số 23, Đệ 4 TCN (1974), tr. 67-81.:^[3]

MỤC-LỤC PHÂN-TÍCH THƯ-VIỆN TẬP-SAN
[BỘ CU] 1960, và BỘ MỚI, SỐ 1 (1968) đến SỐ 23 (1974)

Đỗ Văn Anh soạn

I- MỤC LỤC TÁC GIẢ

1. BẢNG BA LẦN. Đọc sách : Làng xóm Việt Nam, của Toàn Ảnh, 3, 1-69: 54-55.
2. Bảng kê những tập chí xuất bản trong kỳ đệ nhất lục cá nguyệt 1960, 1960:88-93.
3. BARROETA, R.A. Lưu trữ viên ca. Văn Khố dịch, 2, 9-68: 48-52.
4. Biên bản Đại Hội Đồng Hội Thư Viện Việt Nam, 1960: 39-43; 1, 6-68: 61-66.
5. Biên bản Đại Hội Đồng Thường Niên Hội Thư Viện Việt Nam, 3, 1-69: 58-65; 7, TCN 1/70: 55-59; 10, TCN 4/70: 39-43; 15, TCN 1/72: 51-56.
6. Biên bản phiên họp tháng 9-1968, 2, 9-68: 78-79.
7. BUI QUYNH. - Thư viện Trường Đại học Luật khoa, 2, 9-68: 61-68.
8. ----- Tổ chức phòng công văn, 4, 4-69: 12-23.
9. BUI THI HỖ CHÂN. Hồi ký bốn tháng tu nghiệp về thư viện học tại Hoa Kỳ, 2, 9-68: 29-33.
10. BUI XUÂN BẢO. Thư chúc mừng của Ông Thủ trưởng Văn Hoá, 1, 6-68: 2.
----- Xem thêm: Sưu tập các bài diễn văn...
11. Bulletin de l'Association des Bibliothécaires français. Thủ thư là gì ?
Đỗ Văn Anh dịch, 2, 9-69: 36-39.
12. Các thư viện công và tư ở Việt Nam, 1960: 52-53.
13. Câu đối mừng Thư viện Tập san, 1960: 110.
14. Chủ tịch danh dự, hội viên danh dự, 1960: 44.
15. Danh ngôn, 1960: 108-109; 9-68: 80-81;
16. Danh sách Hội viên mới, 75-6, TCN 3-4/69: 92; 7, TCN 1/70: 60-62; 8-9, TCN 2-3/70: 56; 10, TCN 4/70: 44; 11, TCN 1/71: 56; 12-13, TCN 2-3/71: 96; 16-17, TCN 2-3/72: 96; 18, TCN 4/72: 49; 20, TCN 1/74: 89-91; 21, TCN 2/74: 92-93; 23 TCN 4/74: 62-63.
17. Danh sách nhơn viên các Nha, Sở dự lớp tu nghiệp công chức về môn lưu trữ công văn và quản thủ thư viện do Bộ Quốc Gia Giáo Dục tổ chức (khóa 1956), 1960: 49-50.
18. Danh sách các nhơn viên đã theo học lớp tu nghiệp công chức về môn lưu trữ công văn và quản thủ thư viện do Bộ Quốc Gia Giáo Dục tổ chức, khóa 1957, 1960: 51.
19. Danh sách quỹ hội viên, 1960: 46-48.
20. Diễn đàn hội viên - Thư tín, 20, TCN 1/74: 76-83; 21, TCN 2/74: 67-74; 22, TCN 3/74: 75-80; 23 TCN 4/74: 82-91.

Phần Mục Lục Tác Giả này đã liệt kê các bài viết sau đây đã đăng trong **Thư Viện Tập San** của Ông Anh như sau:

- Đ.V.A. Xem ở Đ. V. A. ANH
- 26 Đ. V. A. ANH. Bàn thêm về tên tác giả Việt Nam, 18, TCN 4/72: 6-8.
- 27 ----- Bảng kê sách nạp bản 1945-1946, 12-13, TCN 2-3/71: 40-47; 14, TCN 4/71: 19-38; 15, TCN 1/72: 15-26.
- 28 ----- Báo chí nạp bản 1945-1946, 7, TCN 1/70: 9-20.
- 29 ----- Báo chí nạp bản 1950-1954, 8-9, TCN 2-3/70: 15-20.
- 30 ----- Biệt hiệu Việt Nam, 11, TCN 1/71, 8-18.
- 31 ----- Các ấn phẩm định kỳ Việt Nam từ 1865 đến 1944 tại Thư viện Quốc gia Ba-le, và Danh sách báo chí Đông Dương đã chụp vào vĩ phim, 2, 9-68: 40-46.

MỤC LỤC PHÂN TÍCH THƯ VIỆN TẬP SAN - 69

- 32 Đ. V. A. ANH (tiếp) Cách tổng kê các ấn phẩm định kỳ, 14, TCN 4/71: 13-18.
- 33 ----- Cách xét trị các sách mỏng, 4, 4-69: 28-30.
- 34 ----- Miếu sách: Nguyễn Khắc Xuyên. Mục lục phân tích tạp chí Nam Phong, 1914-1937, 2, 9-68: 73-75.
- 35 ----- Mục lục phân tích Thư Viện Tập San, /Bổ cũ/ 1960 và Bộ mới, Số 1 (1968) đến Số 23 (1974), 23, TCN 4/74: 67-81.
- 36 ----- Môn xếp phiếu thư tịch tác giả Việt Nam theo tên hay theo họ: 4, 4-69: 31-36.
- 37 ----- Nguyên tắc lập tiêu đề môn loại, 10, TCN 4/70: 3-10.
- 38 ----- Những trở ngại trong việc phát triển sách tại Việt Nam, 18, TCN 4/72: 9-12.
- 39 ----- Sách in lại ở ngoại quốc liên quan đến Việt Nam, 11, TCN 1/71: 19-24.
- 40 ----- Sách nạp bản 1950-1954, 16-17, TCN 2-3/72: 30-35; 18, TCN 4/72: 15-24; 20, TCN 1/74: 53-66.
- 41 ----- Sổ Cutter Việt Nam, 22, TCN 3/74: 2-5.
- 42 ----- Thư viện Viện Khảo Cổ, 10, TCN 4/70: 19-24.
- 43 ----- Tiêu đề môn loại: bảng kê các tiêu phân mục chung, 12-13, TCN 2-3, 26-39.
- 43b Đ. V. A. ANH. Xem thêm Bulletin de l'Association des Bibliothécaires Français; HOMER, Suzanne; Nghị luận hội...; SMITH, Ralph J.; Thi lấy chứng chỉ khả năng thu thư ...; TANIBURELLO, Adolph
- 44 HAFELRICHTER, John Leo. Descriptive cataloguing: the authority file and the authority card. Tổng kê mô tả: từ thẻ quy định tên tác giả và thẻ quy định tên tác giả, 12-13, TCN 2-3/71: 12-25.

Cố Vấn Hội Thư Viện Việt Nam

Đầu năm 1974, khi tôi đắc cử chức vụ Chủ Tịch HTVVN nhiệm kỳ 1974, tôi đã chính thức mời Ông Anh tham gia vào Cố Vấn Đoàn của Hội:^[3]

Chủ tịch: Ông Lâm Vĩnh-Thế
Phó Chủ tịch: Ông Trần Anh Liễn
Tổng Thư Ký: Ông Nguyễn Văn Hường
Chánh Thủ Quỹ: Cô Phạm Thị Lệ-Hương
Phụ Tá Chánh Thủ Quỹ: Bà Nguyễn Thị Khuê-Giung
Ủy Viên Kế Hoạch: Ông Nguyễn Ngọc Hoàng
Ủy Viên Tài Chánh: Ông Nguyễn Văn Vinh
Ủy Viên Thư Viện Học Đường: Ông Lê Ngọc Oánh
Ủy Viên Thư Viện Đại Học và Chuyên Môn: Cô
Nguyễn Thị Nga
Ủy Viên Thông Tin Liên Lạc: Ông Đoàn Huy Oánh
Ủy Viên Xã Hội: Cô Đặng Thị Thảo
Ủy Viên Tổ Chức: Cô Phạm Thị Chính
Cố Vấn Đoàn gồm: Bà Nguyễn Thị Cút, Ông Nguyễn Hùng Cường, **Ông
Đỗ Văn Anh**, và Ông Nguyễn Văn Thu

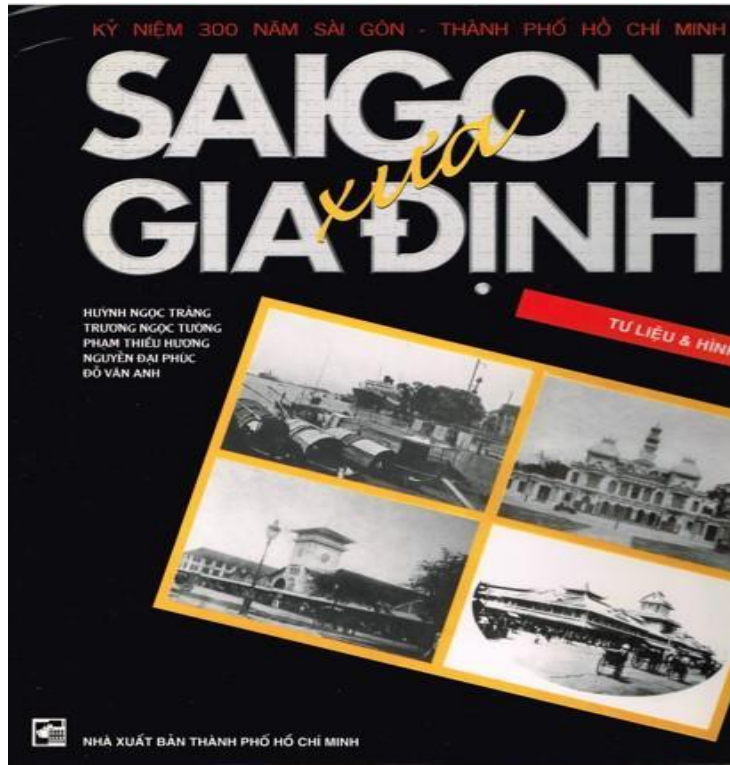
Khi HTVVN tổ chức 2 khóa huấn luyện cho Hội viên, tôi đều mời Ông Anh tham gia vào Ban Giảng Huấn, và trong các Lễ Bế Giảng, tôi đều có mời Ông Anh lên trao Chứng Chỉ Tốt Nghiệp cho các Học viên, như trong bức ảnh dưới đây:

Ông Cố Vấn Đỗ Văn Anh trao Chứng Chỉ Tốt Nghiệp tại Lễ Bế Giảng Khóa Huấn Luyện

Thư Viện Viện Khoa Học Xã Hội

Sau ngày 30-4-1975, Chính quyền Cộng sản tiếp thu Viện Khảo Cổ và đổi tên gọi là Viện Khoa Học Xã Hội. Cũng như bao nhiêu công chức của Chính phủ VNCH bị kẹt lại trong nước, Ông Anh vẫn phải tiếp tục làm việc, bây giờ gọi là Thư Viện của Viện Khoa Học Xã Hội. Các vị giáo sư cũng như các nhà nghiên cứu từ Miền Bắc vào đều rất kính nể Ông Anh về khả năng nghiệp vụ của Ông. Năm 1997, khi kỷ niệm 300 năm lịch sử của Sài Gòn, Nhà Xuất Bản Thành Phố Hồ Chí Minh đã cho ấn hành cuốn sách **Sài Gòn Gia Định Xưa**, và Ông Đỗ Văn Anh đã được mời tham gia vào Ban Biên Tập của cuốn sách này:

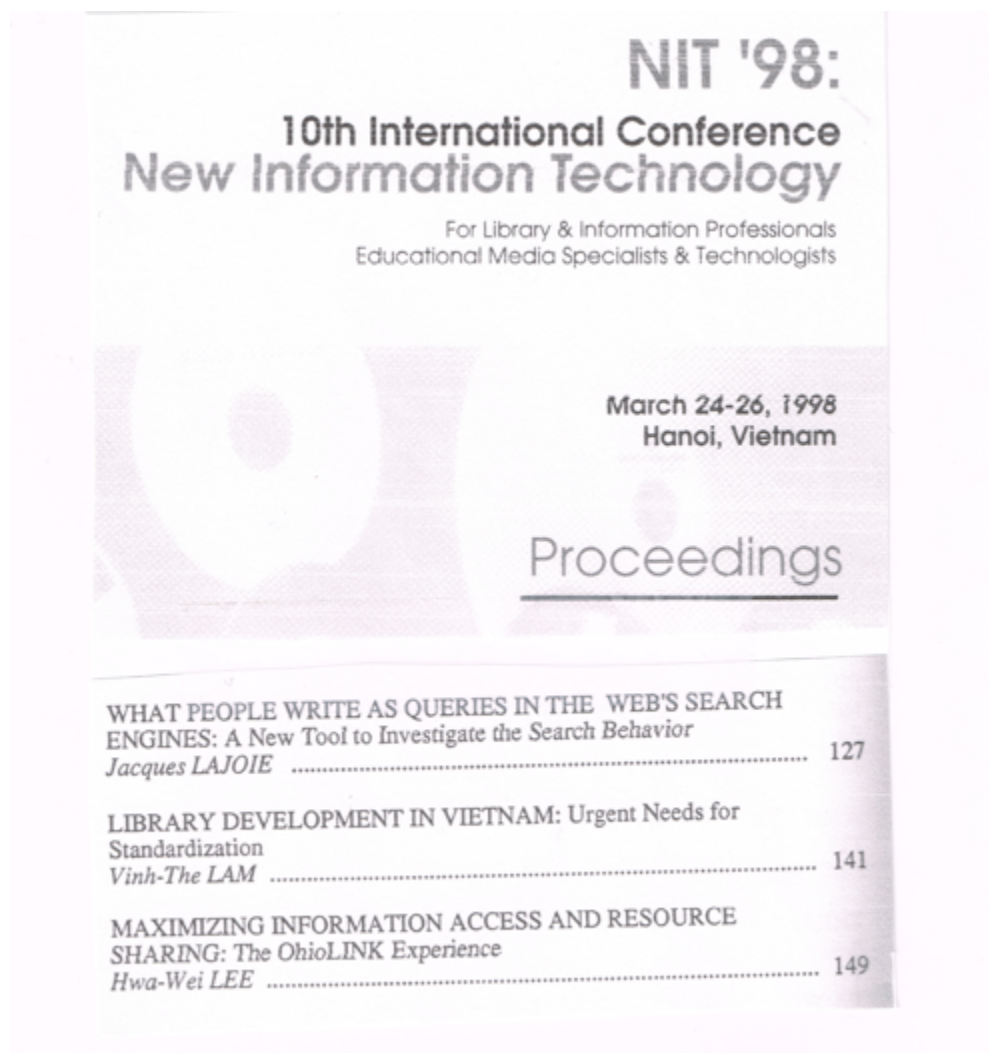
Bìa trước sách Sài Gòn – Gia Định Xưa

Bài viết của Ông Đỗ Văn Anh có tựa đề là ***Tên đường Thành Phố Hồ Chí Minh xưa và nay***, từ trang 120 đến trang 154:

Bài viết của Ông Đỗ Văn Anh trong sách *Sài Gòn – Gia Định Xưa*

Năm 1998, tôi được Trường Đại Học Saskatchewan cử đi thuyết trình tại một hội nghị quốc tế có tên là **NIT '98: 10th International Conference on New Information Technology** trong các ngày 24-26 Tháng 3 năm 1998 tại Hà Nội. Bài thuyết trình của tôi tại Hội nghị có tựa đề là: **Library Development in Vietnam: Urgent needs for Standardization**, đăng trong Kỷ Yếu của Hội Nghị ở các trang 141-148:

Bài thuyết trình của tác giả tại Hội Nghị NIT'98

Sau khi xong Hội Nghị, tôi đã vào Sài Gòn để thăm viếng bà con và bạn bè, và tôi đã đến thăm Ông Đỗ Văn Anh tại nhà ông:

Hình chụp Ông Đỗ Văn Anh và tác giả tại nhà Ông Anh ở Sài Gòn – Tháng 3-1998

Trong lần gặp gỡ này, Ông Anh đã ký tặng tôi một bản của cuốn sách **Sài Gòn – Gia Định xưa** đó:

Đó là lần cuối cùng tôi được gặp và trò chuyện với Ông Anh. Lúc đó Ông Anh đã yếu nhiều rồi và một hay hai năm sau thì Ông qua đời.

Thay Lời Kết:

Ông Đỗ Văn Anh, một QTTV kỳ cựu và nhiều kinh nghiệm của VNCH, Hội Viên và Cố Vấn của HTVVN, rất xứng đáng được tất cả các đồng nghiệp thương yêu và kính trọng vì khả năng nghiệp vụ cũng như đức khiêm tốn của ông, và nhứt là những đóng góp chuyên môn rất quan trọng và không mệt mỏi của ông trong suốt gần nửa thế kỷ phục vụ trong nghề của ông.

GHI CHÚ:

1. Lâm Vĩnh-Thế. **Một ngã rẽ bất ngờ và may mắn**, tài liệu trực tuyến, có thể đọc toàn văn trong Trang Web **Tuyển tập Vĩnh Nhơn Lâm Vĩnh Thế** tại địa chỉ Internet sau đây: [Tuyển tập Vĩnh Nhơn Lâm Vĩnh Thế: Một Ngã Rẽ Bất Ngờ và May Mắn \(tuyen-tap-vinh-nhon-lam-vinh-the.blogspot.com\)](http://tuyen-tap-vinh-nhon-lam-vinh-the.blogspot.com)
2. Đỗ Văn Anh, “**Thư-viện Viện Khảo Cổ**,” đăng trong tạp chí **Thư Viện Tập San**, số 10, Đệ 4 TCN (1970), tr. 19-24.
3. Lâm Vĩnh-Thế, “**Phát triển thư viện tại Việt Nam Cộng Hòa trước ngày 30-4-1975**,” tài liệu trực tuyến, có thể đọc toàn văn trong Trang Web **Tuyển tập Vĩnh Nhơn Lâm Vĩnh Thế** tại địa chỉ Internet sau đây: [Tuyển tập Vĩnh Nhơn Lâm Vĩnh Thế: Phát Triển Thư Viện Tại Việt Nam Cộng Hòa Trước Ngày 30-4-1975 \(tuyen-tap-vinh-nhon-lam-vinh-the.blogspot.com\)](http://tuyen-tap-vinh-nhon-lam-vinh-the.blogspot.com)